

เป่ากิเลส

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เอาเนาะ ฟังธรรมะ เวลาอากาศมันร้อน เราก็ร้อนมาก เวลาอากาศมันเย็น เรามีความสงบ
 ร่มเย็น เหมือนกัน เวลากิเลสมันเผาผลาญหัวใจ มันมีความร่ำร้อนมาก แต่เวลาความร่มเย็นของ
 ธรรมนะ ธรรมมีความร่มเย็น แต่ในเมื่อมันเป็นสุขเวทนา ทุกขเวทนา มันก็หมุนเวียนไปตามวัฏฏะ มัน
 หมุนเวียนไป มันเป็นอนิจจัง มันแปรสภาพเป็นธรรมดา แต่จิตเวลาเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ ถ้า
 จิตเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะนะ เวียนตายเวียนเกิดตามแต่อำนาจของกรรม กรรมดีพาเกิดจะเกิด
 ในสิ่งที่ดี

แล้วในปัจจุบันนี้กรรมดีพารามาเกิด เพราะในสถานะของมนุษย์ สิ่งที่เป็นมนุษย์ มนุษย์
 สมบัติ แล้วเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาพระพุทธศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
 เจ้านะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือคัมภีร์ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมา มี
 ความสุขๆ วิมุตติสุขใจ เห็นไหม นี่ความร่มเย็น ถ้าความร่มเย็นของโลก โลกมันก็มีร้อน มีเย็น นี่
 ของคู่ แต่วิมุตติสุขมันเป็นของจริง ของจริงในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมขึ้นไป ตั้งแต่ปัญจวัคคีย์ ตั้งแต่ยสะขึ้นไป
 ไป เวลาผู้ที่ได้ฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสำเร็จเป็นพระอรหันต์ๆ สำเร็จเป็นพระ
 อรหันต์มีแต่ความร่มเย็นเป็นสุขนะ ถ้าจิตสิ้นจากกิเลสไป มีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข แล้วความ
 ร่มเย็นเป็นสุขนั้น ในเมื่อไม่มีกิเลสขบขันในใจ ไม่มีกิเลสขบขันในใจ สังคมสงฆ์มีแต่ความร่มเย็น

เป็นสุขทั้งนั้นนะ ฉะนั้น เวลาบวชมากขึ้นๆ เวลาเผยแผ่ธรรมมากขึ้นๆ พอมากขึ้นไป เวลาพระจุนทะไปเห็นลัทธิต่างๆ เวลาศาสดาเขาตายไป มันมีปัญหาขึ้นมา มีปัญหาขึ้นมาเพราะมีความขัดแย้งกัน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมอยู่ พระสงฆ์เป็นพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรม สิ่งทีเวลาฟังธรรมแล้วมันชำระล้างกิเลสๆ เป็นพระอรหันต์ มันเหมือนผ้าพับไว้ สังกมที่เรียบง่าย สังกมที่มีความสงบสุข สูงสุดคู่สามัญ ไม่มีความทะเยอทะยาน ทะเยอทะยานเป็นเรื่องของโลกทั้งนั้นนะ อยากดั่ง อยากใหญ่ อยากต่างๆ นี่เรื่องของกิเลสตัดความทะเยอทะยานอยากทั้งนั้น เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาทีเพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของใจเรา ถ้าใจมันชำระล้างกิเลสได้ ตัดวัฏฏะเป็นวิวัฏฏะ ตัดวัฏฏะออกไปจากใจ

ใจเราเวลาเกิดมามันมาจากไหน อยู่ในปัจจุบันนี้ก็รู้ร้อนนั้ก เวลาตายแล้วมันจะไปไหนต่อ วัฏฏามันเวียนตายเวียนเกิด เวลาภพชาติทีเวียนตายเวียนเกิดในหัวใจของเรา อารมณ์ความรู้สึกมันขับเคลื่อนตลอดเวลา ถ้ามันตัดสิ่งนี้ออกไปจากใจ เวลาเป็นธรรมชาติแล้วมันไม่มีความวิตกใดๆ ทั้งสิ้น มีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข แล้วมันไม่มีสิ่งใดทีจะต้องมาขัดแย้ง มันก็เป็นสังกมทีเรียบง่าย นี้อสูงสุดคู่สามัญ เรียบง่าย ไม่มีสิ่งใดเลย เพราะไม่ปรารถนา ไม่ต้องการสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น

ลัทธิอื่นเวลาศาสดาเขาตาย มีแต่มีปัญหทั้งนั้น มีปัญหาไปหมดเลย พระจุนทะถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าทำไมไม่เป็นเช่นนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เพราะเขาขาดวินัย ขาดข้อบังคับ วินัยทีเป็นกฎหมายทีในสังกมของเขามีกฎกติกา มันถึงมีแต่ความขัดแย้งอย่างนั้น

ฉะนั้น เวลาพระจุนทะให้้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติวินัย ้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกบัญญัติไม่ได้หรอก เพราะมันยังไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้น ในเมื่อเป็นพระอรหันต์มันไม่มีสิ่งใดเลย ไม่มีความขัดแย้ง ไม่มีสิ่งใดทั้งสิ้นเลย แต่ในเมื่อมีพระบวชมากเข้ามา เริ่มต้นจากพระสุ

ทิน พระสุทินบวชมา เวลาบวชเข้ามา ครอบครัวก็มีลูกชายคนเดียว แล้วบวชขึ้นไปแล้ว ก่อนบวชก็มีครอบครัวใหม่ เวลาไปเยี่ยมบ้านที่ไรก็มีแต่บอกว่าขอผู้ที่สืบทอดสกุลๆ ทั้งพ่อทั้งแม่ขอร้องแล้วขอร้องอีก ก็ตัดสินใจทำไปเพราะมันเป็นเรื่องส่วนตัว พอเป็นเรื่องส่วนตัว นี่เป็นความคิดของเขา พอเรื่องส่วนตัว พอทำไปแล้ว แล้วทำไปแล้วภรรยาก็มีครรภ์ด้วย

พอภรรยามีครรภ์ขึ้นมา สิ่งนั้นเขามีความวิตกกังวลในใจ ทั้งๆ ที่ทำไปโดยเป็นเรื่องส่วนตัว คิดว่าทำแล้ว เพราะไม่มีภักดิ์ มีธรรม แต่ไม่มีวินัย ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งคมเป็นพระอรหันต์ ที่นี้บวชเข้ามามันมากเข้าๆ ธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมในสาวกสาวกจะมี แต่วินัยยังไม่ได้บัญญัติ พอทำไปแล้ว พอคิดว่าทำไปเพราะไม่มีข้อบังคับใหม่ พอทำไปแล้ววิตกกังวลจนชุกชืด จนพอม เพราะทำผิด ทำผิดมันก็มีความวิตกกังวลในใจไป

พระถามว่า “สุทิน ทำไมเป็นแบบนี้ ทำไมเป็นแบบนี้”

ก็เล่าให้ฟังไป พอเล่าให้ฟัง พระก็ติเตียนมาก ไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่บัญญัติขึ้นมา บัญญัติธรรมและวินัยนี้ไว้ ข้อบังคับนะ วินัยข้อบังคับเหมือนกฎหมาย มีกฎหมายไว้ เพื่อสังคม เพื่อความสงบความระงับของสังคม ความสงบระงับของสังคม ของสงฆ์ นี้ของสงฆ์ บัญญัติมากขึ้นๆ ฉัพพัคคีย์ สัตตรสวัคคีย์ มีปัญหาไปหมด มีปัญหา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บัญญัติอย่างไรมันก็แก่ออกไปอย่างนั้นนะ แด่อกไปนอกเรื่องนอกราวตลอดเวลา ออกไปนอกเรื่องนอกราวด้วยกิเลส มันคุมกิเลสไม่ได้ไป ถ้าคุมกิเลสไม่ได้

บวชมาก็บวชมาเพื่อชำระล้างกิเลส บวชมาเพื่อความสุขความสงบ แต่บวชมาแล้ว ในเมื่อมีกฎหมายบังคับขึ้นมา กฎหมายบังคับมันก็ยังมียุทธหามาขึ้นๆ มากขึ้นเพราะอะไร มากขึ้นเพราะคนห่มุมมาก แล้วคนห่มุมมาก คนมีกิเลส แล้วก็เอากิเลสมาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาศึกษาธรรมไป ไครกล่าวคู่พุทธพจน์ กล่าวคู่พุทธพจน์ สิ่งทีพระพุทธเจ้าไม่ได้บัญญัติไว้ แล้วเราบัญญัติ ถ้าภิกษุเป็นสงฆ์สาวกแล้ว ๓ คน ถ้าไม่ละทิ้งทฎฐิอันนั้น เป็นสังฆาติเสส แม้แต่มา

ศึกษา มีวินัยแล้ว เวลามาตริกในธรรมๆ ศึกษาธรรมขึ้นมาแล้วก็ยังกล่าวต่อ นรกสวรรค์ไม่มี เวลาว่า นิพพานไปแล้วเป็นอตตะตา เป็นอนัตตะตา พุดไปหมด

สิ่งนี้ธรรมวินัยก็มีอยู่แล้ว แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามันก็สงบร่มเย็น แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามันมีแต่ความขัดแย้งๆ มันมาจากไหนล่ะ มันมาจากใจนั่นล่ะ มาจากทฤษฎีมานะในใจ นั่นล่ะ เวลาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ธรรมของเรา ถ้าศึกษาขึ้นมาแล้ว ศึกษาแล้วต้องมีการปฏิบัติขึ้นมา ถ้าปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมามันก็เป็นความจริงขึ้นมาซะ ถ้าความจริงขึ้นมาซะ ถ้ามันไม่เป็นความจริงล่ะ ไม่เป็นความจริง ความมั่งง่าย ความเห็นแก่ตัว เอาแต่สะดวกสบายขึ้นมา มันเป็นการเป่ากิลีสไป

ดูทางโลกเขาจะ ทางโลก คุณติ เวลาเขามีคติความกันขึ้นมา เพราะอะไร เพราะมีกฎหมายให้ใหม่ พอมีกฎหมายมันก็มีคติความขึ้นมา ถ้าผู้มีอิทธิพลเขามีคติขึ้นมา เขาเป่าคดีได้นะ เวลาเขาเป่าคดี คดีเขาเป่าทิ้งเลย พอเป่าทิ้งมันก็ไม่มีการสืบสวนต่างๆ ไม่มีอะไร ยกเว้นไปหมดเลย แต่ถ้าพุดถึงเราอยากจะกลั่นแกล้งใคร เราไปแจ้งความโดยที่ไม่มีเหตุผล มันก็แจ้งความเท็จนะ

เวลาเขาเป่าคดี เพราะเขาช่วยเหลือเจือจานกัน แต่ถ้าเราไม่มีสิทธิอะไร เราจะไปแจ้งความ ถ้าไม่มีข้อเท็จจริง เราก็เป็นการแจ้งความเท็จ แล้วคนที่เขาต้องทำอะไรล่ะ เขาก็ต้องมีอิทธิพลของเขา แล้วถ้าเป่าคดีแล้วคดีนั้นมันไม่เป็นคดีขึ้นมา มันก็ไม่มีการสืบสวนไม่มีการสอบสวน ความถูกต้องความผิดมันก็หมักหมมไว้อย่างนั้นนะ แต่ความผิดมันมีไหม มี เพราะมันมีคติความขึ้นมา แต่เขาเป่าคดีๆ เพราะเขาช่วยเหลือกัน แล้วมันมีเหตุมีผลไหม มันไม่มีเหตุมีผลสิ่งใดเลย แต่เป็นการทุจริต เป็นการทุจริต เป็นพวกพ้องของตัวช่วยเหลือเจือจานกันโดยความทุจริต แล้วผู้ที่เขาเป็นผู้เสียหายเขาก็มีความเสียหายของเขา แล้วผู้ที่มีอิทธิพลก็ทำลายเขา พอทำลายเขาขึ้นไปมันก็มีแต่กรรม สะสมเวรกรรมกันต่อไป เรื่องเวรเรื่องกรรม เรื่องของวิญญูะ เรื่องของกิเลส มันไม่มีสิ่งใดดีงามขึ้นมาเลย

ฉะนั้น เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะเป่ากิเลสไป เป่าทิ้งไป ด้วยความมั่งง่าย ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ ถ้าสิ่งนั้นเป็นธรรม มันเป่ากิเลสเลย แล้วธรรมมันเกิดขึ้นในใจใหม่ละ มันไม่เกิดขึ้นมาในใจ ถ้าไม่เกิดขึ้นมาในใจนะ มันไม่มีสังขาร ไม่มีสังขารจะความจริง ไม่มีการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ไม่มีหลักเกณฑ์ขึ้นมา คนที่ไม่มีหลักเกณฑ์พูดอะไรออกไปมันเป็นเรื่องน่าตลก เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พูดถึงมรรคถึงผล พูดถึงสิ้นกิเลสไป

เวลามันเป่ากิเลส เป่ากิเลส อะไรเป่า มันก็เอาตัดหาความทะยานอยากของมัน เอากิเลสนั้นแหละเป่า เวลาเป่าว่ากิเลสได้ชำระล้างไปจากใจ มันจะเป่ากิเลสนะ มันเป็นไปไม่ได้หรอก ถ้ามันเป่ากิเลสไป มันไม่มีองค์ความรู้ ไม่มีการประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริง เวลาไม่มีการปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริง เวลาแสดงธรรมๆ เพราะผู้ที่สิ้นกิเลส ถ้าเป็นความน่าเชื่อถือ มันก็ต้องบอกกล่าว บอกวิธีการ เป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทร เป็นผู้ที่พึ่งอาศัยได้ก็ต้องบอกว่าวิธีการทำอย่างไร มันก็เลยเป็นธรรมะตกลงไปหมด ธรรมะตกลง มันเป็นการเป่ากิเลส มันไม่มีเหตุมีผลอะไรใหม่ ไม่มีการกระทำขึ้นมาใหม่ ถ้าไม่มีการกระทำขึ้นมา มันจะเป็นความจริงใหม่ มันไม่เป็นความจริงอยู่แล้ว ทั้งตัวเองก็รู้ ถ้าตัวเองก็รู้ เพราะตัวเองก็มีกิเลสอยู่ใหม่ แล้วตัวเองมีกิเลส ตัวเองไม่ได้ทำ ก็สัญญา จำของครูบาอาจารย์มา จำขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา แต่ถ้าการจำมา เวลาพูดไปแต่ละครั้งแต่ละคราวไม่เหมือนกัน

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ผู้ใดยังมุกสาโกหกมดเท็จอยู่จะทำ ความช่วยเหลืออื่นไม่มีเลย ความช่วยเหลืออื่นทำได้ทั้งนั้นนะ ฉะนั้น ถ้าในจิตใจมันไม่มีความจริงขึ้นมา เวลามันโกหกตัวเอง โกหกตั้งแต่ตัวเอง พอตัวเองโกหกขึ้นมาแล้วแสดงธรรมออกไป ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ตัวเองโกหก คำว่า “โกหก” เป็นธรรมะตกลง ตกลงเพราะอะไร เพราะมันเคลื่อนที่ไปตลอด มันไม่มีความจริงเลย

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอตทัคคะ ๘๐ องค์นะ ผู้ที่มีความเลิศทั้ง ๘๐ องค์ ๘๐ วิธีการที่ความเป็นเลิศ ใครมีความเลิศขนาดไหน ทำไมองค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านรู้ละ ถ้าเป็นความเป็นเลิศ ความเป็นเลิศถึง ๘๐ วิธีการ ๘๐ ตัวอย่าง ถ้า ๘๐ ตัวอย่าง ความจริงการกระทำมันกว้างขวางขนาดไหน แต่จะกว้างขวางขนาดไหนมันก็มีข้อเท็จจริงตั้งแต่จิตใจของเอตทัคคะแต่ละองค์ที่ท่านทำมา เลิศทางไหนๆ ถ้าเลิศทางนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ว่าเลิศทางนั้นๆ มันจะแตกแขนงออกไป แต่แตกแขนงออกไปด้วยข้อเท็จจริงทั้งนั้น มันมีข้อเท็จจริงของมัน

แต่ผู้ที่เป่ากิเลสไป มันไม่มีข้อเท็จจริง ก็เป่ามันทิ้งไป ไม่มีการสืบสวน ไม่มีการสอบสวน ไม่มีการตั้งคดี ไม่มีหมายเลขคดี ไม่มีที่มาที่ไป แต่ถ้าคนที่ทำความเป็นจริง คุณิ ผู้ที่ไม่ได้ทุจริตแล้วเขาจับตัวขึ้นศาล เขาจับตัวไปแล้วไต่สวนในศาล ศาลยกฟ้อง มันไม่มีเหตุมีผล มันก็มีคดีความสิ้นสุดไปแล้ว แล้วจะเอาอะไรกันอีกล่ะ มีแต่จะฟ้องกลับไม่ฟ้องกลับเท่านั้นแหละ นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่ามันไม่มีเหตุมีผล มันไม่มีหมายเลขคดี มันไม่มีคำพิพากษา มันไม่มีสิ่งใดเลยที่จะเอามาเป็นหลักเป็นเกณฑ์ได้ ถ้าไม่เป็นหลักเป็นเกณฑ์ได้ แล้วมีเหตุผลที่ไหนดล่ะ เวลาจะพูดซ้ำพูดซากมันก็คลาดเคลื่อนไปตลอด ทีนี้คลาดเคลื่อนตลอด การแสดงออกมันแสดงออกด้วยความผิดพลาดทั้งนั้นนะ นี่พูดถึงการเป่ากิเลสนะ แล้วสังคมทำกันอย่างนั้น

เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกสังฆกรรม มันมีความสุข มีความร่มเย็น สิ่งทีระหว่างที่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นไป ถ้าเราทำความสงบของใจนะ ถ้าใจสงบนี้พออยู่พอกินนะ เวลาเราร้อนมันเราร้อนขนาดไหน เวลามันเราร้อนใจใหม่ เพราะเรามีความเราร้อน เรามีกิเลสค้นหาความทะยานอยากมันกระตุ้นอยู่ในใจ ถ้ามีกิเลสค้นหาความทะยานอยากกระตุ้นอยู่ในใจ เราจะหาทางออกของเรา ถ้าเราหาทางออกของเรา

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเกี่ยวเนื่องกันไป “ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ” ถ้าไม่มีการศึกษา เราจะทำอย่างไรกัน ไม่มีร่องมีรอยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้นที่ตรัสรู้เองโดยชอบ สาวกสาวกะนั้นต้องมีผู้ได้ยินได้ฟัง มีคนชี้แนะ มีคนคอยบอก คอยดึงเข้าสู่สังฆกรรม แล้วถ้าใจเราเราร้อน เราศึกษา

ธรรม ศึกษาธรรมมามันก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อให้ใจสงบระงับ เป็น
ตัวอย่าง เป็นตัวอย่างให้เราเห็นถูกเห็นผิด

ถ้าเห็นถูกเห็นผิด เราเรารู้ร้อนเพราะอะไร เพราะเราวางใจไว้ผิด ถ้าเราวางใจไว้ผิด เราคิดผิด
เราขาดสติ เราเคยทำอะไรเราทำอยู่อย่างนั้น พอมาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า สิ่งที่เกิดขึ้นในใจมันเป็นอารมณ์ความรู้สึก ถ้าความรู้สึกมันมาจากไหนล่ะ มันก็มาจากใจทั้งนั้น
นะ เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ เรามีกายกับใจ เวลากายกับใจ วิถีแห่งจิต การกระทำของใจมันเป็น
อย่างนั้นนะ การกระทำของใจ ใจมันจะเคลื่อนไปอย่างนั้น รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มัน
เกิดมาจากอะไรล่ะ มันเกิดมาจากฐิติจิต ถ้าเกิดมาจากฐิติจิต จิตทำไมมันถึงเป็นอย่างนั้นนะ

จิตมันเป็นอย่างนั้นเพราะว่ามันได้สร้างพันธกรรมของแต่ละคนมาไม่เหมือนกัน ถ้ามัน
สร้างพันธกรรมมาดี ลูกเด็กเล็กแดงของเรา เด็กบางคนเขาเกิดมาเขามีความคิดที่ดี เขามีแต่ความมุ่ง
หมายที่ดี เขาได้สร้างบุญกุศลของเขา มา แล้วมันเป็นสายบุญสายกรรมมาเกิดเป็นลูกเป็นเต้าของ
เรา เรารู้ภูมิใจว่าลูกเต้าของเราเป็นคนดี เขาดีมาจากบุญกุศลของเขา

ถ้าเด็กของเรามันมีแต่ความขี้ขี้ มีแต่ความเห็นแก่ตัว มีแต่เอาแต่ใจ นั่นเขาก็เกิดมาจาก
กรรมของเขา แล้วเขามาเป็นลูกเต้าเหล่ากอของเรา เขาก็เกิดมาจากกรรมของเขา แต่เวลามีสายบุญ
สายกรรมก็มาเกิดร่วมกัน พอเกิดร่วมกัน มันก็มีความระหองระแหงกัน มันเป็นเรื่องของกรรม
เป็นเรื่องของกรรม

เวลาจิตเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ ถ้าเวียนตายเวียนเกิด มันเวียนตายเวียนเกิดมาเป็นเรา เรา
ก็เป็นมนุษย์แบบนั้น ถ้าเราเป็นมนุษย์ เราก็มีความรู้สึกนึกคิดแบบนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าเทศนาว่าการ มันเป็นสัจจะ ดวงอาทิตย์ให้แสงสว่างทุกๆ คราวเรือน มันจะไม่มีการลำเอียง
จากคราวเรือนใด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม สัจธรรมมันเป็นแบบนั้น ถ้าสัจ
ธรรมเป็นแบบนั้น เรามีสติปัญญาของเรา ได้ศึกษามา ศึกษามันเทียบเคียงเข้ามา เราก็เห็นจริง ถ้าเห็น
จริง พอเห็นจริงขึ้นมา สิ่งที่เกิดมาเป็นเรา เกิดมาเป็นเรามันเกิดมาอย่างไร

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารธนาเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารธนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สร้างบุญญาธิการมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย จิตของเรา ก็เหมือนกัน จิตของเราเวียนตายเวียนเกิดมา เวียนตายเวียนเกิดมาจนเป็นเรา ใครจะปฏิเสธจนรอก สวรรค์ว่ามีหรือไม่มีก็แล้วแต่ ธรรมชาติของจิตมันต้องเกิด ไม่มีเว้นวรรค มันจะเวียนตายเวียนเกิด ตามวิถุญจะ เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เป็นสัตว์เดรัจฉาน จนมาเป็นมนุษย์เราอยู่ใน ปัจจุบันนี้ ถ้ามนุษย์เราในปัจจุบันนี้มันมีเวรมีกรรมมา

สิ่งที่ว่าเขาเกิด เกิดเพราะกรรมของเขา แล้วเราละ เราเกิดจากใคร เราก็เกิดจากกรรมของเราเหมือนกัน เราก็มีเวรมีกรรมเราถึงได้มาเกิด แต่เรามีกรรมดี กรรมดีเราเกิดมาเป็นมนุษย์พบ พระพุทธศาสนา แล้วเรามีสติปัญญา มีสติปัญญาว่า นี่แรงขับของกิเลส แรงขับของอวิชชาพาจิตนี้ เวียนตายเวียนเกิดมาทุกภพทุกชาติ มันก็ทุกข์ยากมาอย่างนี้ตลอดตั้งแต่อดีตมา ในปัจจุบันนี้เกิดมาก็ จะทุกข์ๆ ยากๆ อยู่ต่อไปนี้ แต่มันเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราก็ศึกษาธรรมๆ ถ้าศึกษาธรรม ย้อนกลับมาในหัวใจของเรา มันก็มีความภูมิใจ มีความภูมิใจว่า เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบ พระพุทธศาสนา ถ้าเราฝึกหัด เราปฏิบัติของเรา มันจะสิ้นสุดแห่งทุกข์ได้ คือจิตมันจะไม่เวียนตาย เวียนเกิดไปอีก ถ้ามันชำระล้างได้ เป็นพระโสดาบันก็อีก ๓ ชาติ ถ้าเป็นสกิทาคามี ๓ ชาติ เป็น พระอนาคามีไม่เกิดในกามภพแล้ว จะเกิดบนพรหมแล้ว แล้วสิ้นสุดแห่งทุกข์ละ

คูสิ สมัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการที่ยังไม่บัญญัติวินัย พระอรหันต์ มหาศาล พระอรหันต์มีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข ร่มเย็นเป็นสุขเพราะอะไร เพราะใจมันเป็นสุข ถ้า ใจเป็นสุข ใจมันไม่ทะเยอทะยาน ไม่มีสิ่งใดจับดัน มันมีแต่ว่าสิ้นสุดแห่งทุกข์ๆ รอแต่กาลเวลา มัน จะหมดเมื่อไหร่เท่านั้นเอง ในเมื่อครูบาอาจารย์ของเราทำมาอย่างนี้ มันมีมรรคมีผล แล้วเราเกิดมา พบพระพุทธศาสนา เราจะเอาหรือไม่เอา ถ้าเราจะเอานะ จิตเราเราร้อนขนาดนี้ เราก็ศึกษาของเรา ศึกษามันเป็นปริยัติ แล้วถ้าเริ่มปฏิบัติละ เริ่มปฏิบัติมันต้องมีสติแล้ว

คูสิ คนที่จะมาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันก็ต้องมีวาสนา ถ้าไม่มี วาสนา มันจะมาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าใจหรือ เวลาศึกษาธรรมขององค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทวนกระแสกลับๆ สิ่งที่เราแสวงหา นั่นมันเป็นสมบัติของโลก มัน
เป็นสมบัติสาธารณะ ถ้าสมบัติสาธารณะ “ก็เรามา เราหาเพื่อความมั่นคงของชีวิต เราก็มี
สมบัติของเรา เราจะสละทิ้งได้อย่างไร”

เขาไม่ได้สละทิ้งที่สมบัตินั้น เขาสละทิ้งที่กิเลสตัดหาความทะยานอยากที่ไปยึดมั่น
ถือมั่นมัน สิ่งที่เราหาแล้วไปยึดมั่น สิ่งที่เราหาแล้วเราเอามาสร้างประโยชน์ มันก็เป็นประโยชน์
ถ้าเราหาสิ่งใดมาเป็นของเรา มันไม่ยอมแม้แต่ใช้จ่าย ไม่ยอมแม้แต่ทำเพื่อประโยชน์ของตัวเอง
มันโง่หรือมันฉลาด เวลาเราหา หาแล้วถ้ามันมีสติปัญญา มันก็เอามาเป็นประโยชน์ แต่ถ้ามัน
หาโดยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก หากมาก็เอามาเป็นโทษ หากมาก็มาเหยียบย่ำหัวใจของตัวเอง หา
มาเพื่อเป็นความทุกข์ความร้อน แต่ถ้ามีสติปัญญา หากมาเพื่อเป็นประโยชน์ เป็นประโยชน์แล้วมัน
ก็กองอยู่นั่น ถ้าหากมาเป็นประโยชน์ มันไม่เหยียบย่ำหัวใจของเราไง เราเป็นเจ้าของ เราก็กางไว้ นั่น แต่
ถ้ามันหาโดยโทษนะ เราเป็นเจ้าของ เจ้าของก็วิตกกังวล เจ้าของก็พยายามจะให้เพิ่มจำนวนของ
มัน มันเป็นจี๊เข้าไฉน

ถ้ามีสติปัญญา เรามาศึกษาธรรม มันจะเข้าใจเรื่องอย่างนี้ ถ้าเข้าใจเรื่องอย่างนี้นะ จิตใจ
เราก็ไม่เร่าร้อนจนเกินไปนัก แต่ก็เร่าร้อน ไม่เร่าร้อนเกินไปนักเพราะว่ากิเลสอย่างหยาบๆ มัน
สงบตัวลง แต่มันก็มีกิเลสอย่างละเอียดในใจ ถ้ามีกิเลสอย่างละเอียดในใจ สิ่งที่เราหามาก็เพื่อ
ประโยชน์กับเรา นี่สมบัติสาธารณะ แล้วสมบัติของเราละ

สมบัติของเราละ เราทำได้มากได้น้อย เราแสวงหาทางโลกมันก็เป็นแบบนี้ ถ้าคนมี
อำนาจวาสนามันก็จะประสบความสำเร็จ คนถ้าไม่มีอำนาจวาสนา ลุ่มๆ ดอนๆ ไปอย่างนั้นแหละ
ปฏิบัติธรรมก็เหมือนกัน ปฏิบัติธรรมนะ อยู่ที่อำนาจวาสนา บั้ว ๔ เหล่า ถ้าบั้ว ๔ เหล่านะ เราทำ
ของเรา คุณิ ผู้ที่ทำความสงบของใจ ถ้ามันสงบได้ง่าย สงบได้มีหลักมีเกณฑ์ นั่นก็เป็นคุณสมบัติ
ของเขา กรรมของเขา เวิร์กของเขา เขาสร้าง เขาเกิดมาตามเวรตามกรรมของเขา ถ้าเราสร้าง
ของเรา เราสร้างของเรา ถ้าเรามีความรู้ความเห็นของเรา ถ้าเรามีความเชื่อมั่นของเรา เราจะ
ทำความเห็นของเรา เราก็ทำแบบโลกๆ ไป

ฤๅษีชีไพรมีตั้งแต่สมัยพุทธกาล เขาก็ทำของเขาอย่างนั้นแหละ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเขามาหมดแล้วมันไม่มีทางไป เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีทางไปแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำหนดอานาปานสติ แล้วเวลาบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณเกิดขึ้นมา วิชา ๓ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา เราก็เป่าฟู่ เป่ากิเลสทิ้งหมดเลย เป็นพระอรหันต์ แล้วบอกทำอย่างไรล่ะ ก็พูดต่อไปเรื่อยๆ พูดครั้งที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ มันเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ก็เป่าทิ้งไป มันไม่มีอะไรแล้วจะพูดอะไรล่ะ ก็ไปพูดธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง แล้วก็โกหกตัวเองไง โกหกว่ามันเป็นอย่างนั้น อังกรรมๆ อังกรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ตัวเองไม่มีหลักการ

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงนะ เวลาแสดงธรรม แสดงธรรมตั้งแต่กึ่งพุทธกาลตลอดไป เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งนั้นนะ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ แต่เพราะมันมีองค์ความรู้ความเป็นจริงของมัน ถ้ามีองค์ความรู้ความเป็นจริงของมัน มันยกสิ่งใดขึ้นมาเพื่อเป็นบาทฐาน เป็นสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน เป็นบาทฐานให้ใจมันก้าวเดินออกไป ถ้าไม่มีการชำระล้างกิเลสในใจของตัวเอง มันจะมีมรรคผลเอามาจากไหน มรรคผลที่ศึกษามา

คนเกิดมามีความรู้สึกลึกซึ้งเป็นธรรมชาตินะ แล้วความรู้สึกลึกซึ้ง คฤติ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ จะเข้าใจไม่เข้าใจ วิถีแห่งจิตเป็นแบบนั้น แล้วมีหยาบมีละเอียดด้วย คนมีความรู้สึกลึกซึ้ง คนมีค้นหาความทะยานอยาก คนมีเล่ห์มีกล คนมีพลิกแพลง ในใจของเขามันมีธรรมชาติของมันอยู่อย่างนั้นนะ แต่เขาไม่ได้ศึกษา เขาก็รู้ของเขาเป็นแบบนั้น แต่เวลาพอเรามาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อารมณ์ อารมณ์เป็นรูป รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ในรูปนั้นมันก็มีเวทนา ในรูปมันก็มีสัญญา ในรูปนั้นมันมีสังขาร ในรูปมันก็มีวิญญาณ ถ้าวิญญาณมันสำเร็จมันก็เป็นอารมณ์ แต่มันเร็วมาก มันละเอียดมาก มันก็หมุนของมัน

ไป ถ้ามาศึกษา ศึกษาอันนั้นมันศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าความรู้สึกรู้จักคิดเป็นแบบนั้น เราศึกษาเป็นปริยัติมา ถ้าเราจะปฏิบัติละ

เราจะปฏิบัติเพื่อให้เป็นสมบัติของเราละ ศึกษาเรา แสวงหาทรัพย์สมบัติมาเป็นสมบัติ สาธารณะ เอามาว่าเป็นของเรา มันก็มีสิทธิใช้ในชีวิตนี้ ถ้าเราไม่พลัดพรากจากเขา เขาก็พลัดพรากจากเราไป ความรู้สึกนึกคิด สิ่งที่เป็นนามธรรมๆ มันก็เกิดดับๆ อยู่ในใจเรานี้แหละ มันเกิดดับๆ มันไม่พลัดพรากจากเรา เราก็พลัดพรากจากเขา

ถ้าเรามีการศึกษา เราได้ศึกษา เราจะเอาสิ่งนี้มาเป็นการศึกษา จิตมันจะเกิดปัญญาขึ้นมา เกิดปัญญาจากขั้น ๕ เกิดขึ้นมาจากภายใน เป็นสิ่งที่ลับปัญญาๆ ปัญญามันจะเกิดขึ้น เกิดขึ้นจากจิต ที่มันมีความสงบเข้ามาแล้วมันเห็นกาย เห็นจิตตามความเป็นจริง ถ้ามันเห็นกาย เห็นจิตตามความเป็นจริง มันรู้มันเห็นของมัน มันพิจารณาของมัน มันจับต้องของมัน มันก็จะปัญญาของมัน เห็นใหม่

แต่เวลาถ้าเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็รู้ไปหมด เป็นเรื่องปริยัติ เข้าใจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งแต่หยาบละเอียด เข้าใจไปหมดนะ นั่นมันชื่อทั้งนั้นเลย แต่ความจริงของเรามันไม่มีใจ แล้วถ้ามันมีกิเลสหนา มันก็เป่า เหมือนกับทางโลกเขาเป่าคิดกันไง เป่าคิดแล้วมันก็ไม่ต้องรับผิดชอบอะไรใหม่ เป่าคิดไปแล้วมันก็ไม่ต้องเป็นผู้เสียหายอะไรใหม่ เป่าคิดแล้วมันก็ไม่ต้องขึ้นศาลอะไรใหม่ เป่าคิดแล้วมันก็ไม่รับผิดชอบอะไรเลยอะไรใหม่

แต่ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำไว้นะ เป่าคิดได้ แต่เป่ากรรมไม่ได้ กรรมที่ทำไว้มันจะตามมา สักวันหนึ่งแน่นอน ทำชั่วต้องได้ชั่ว ฆ่าเขาตาย ทำเขาเสียหาย แล้วเป่าคิดทิ้งที่ว่าตัวเองไม่ได้ทำๆ หนีเรื่องของคดีความได้ แต่หนีความจริงไม่ได้ หนีความจริงไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เป่ากิเลสต่างๆ กิเลสมันละเอียดกว่าคดีนั้นเยอะ คดีมันต้องมีผู้เสียหาย มีผู้กระทำ มันมีเจ้าหน้าที่ มันมีกฎหมาย มันมีอำนาจรัฐ มันมีต่างๆ มันถึงครบองค์ประกอบของมัน นี่พูดถึงเรื่องโลกนะ แล้วพูดถึงเรื่องธรรมละ เรื่องหัวใจของเราละ ใน

ดับ เป็นความรู้สึกลึกซึ้ง เพราะจิตมันเป็นพลังงาน พลังงานตัวนี้มีมันมีวิชา พอมีวิชา มันเกิดในสถานะของใครล่ะ ถ้าสถานะ คุณติ เกิดในสถานะของมนุษย์ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราก็มีความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิด ถ้าเราสร้างเวรสร้างกรรมมา มันหยาบมันช้า มันไม่คิดเรื่องอะไรเลย จะเอาแต่ผลประโยชน์ของตัวเอง แต่ถ้ามันสร้างบุญกุศลของมันมา มันมีความละเอียด มันทำอะไรมันมีความละเอียดของมัน พอมีความละเอียดขึ้นมา มีหิริมีโอตตปปะ ถ้ามันมีหิริมีโอตตปปะ

เรามาศึกษาธรรมๆ ถ้ามันศึกษาแล้ว โดยทางทฤษฎีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความรู้สึกนึกคิดมันเป็นแบบนี้ ถ้าความรู้สึกนึกคิดเป็นแบบนี้ แล้วใจเราล่ะ ใจเรา ที่เราบอกเราจะหาใจเราล่ะ ใจความรู้สึกนึกคิดมันเป็นปลายเหตุ ปลายเหตุคือสัจจะความจริงของเรามันแสดงออกมาอย่างนี้ ถ้าแสดงออกมาอย่างนี้แล้วเอาอะไรไปจับล่ะ เอาอะไรไปจับ

เพราะสิ่งนี้เกิดมาเป็นมนุษย์มีกายกับใจ กายนี้มันแสดงออกได้ กายนี้เป็นที่อยู่อาศัย แล้วมันซบเซาคร่ำคร่าไปเรื่อย ทุกคนต้องออกกำลังกาย ทุกคนต้องพยายามบริหารให้มันแข็งแรง เพื่อความสะดวกในการเคลื่อนไหว แล้วจิตนี้เรารู้กันอย่างไร จิตนี้ ที่ว่าธรรมะๆ จิตนี้ต้องการธรรมะแล้วธรรมะมันอยู่ไหนล่ะ

ศึกษามานี้เป็นปริยัติๆ หหมด แล้วพอศึกษามาแล้ว ถ้าเรามีความเชื่อนะ สายบุญสายกรรม ไปเจอใจพวกเป่ากิเลสที่ชอบ เพราะมันง่ายด้ายใจ เป่าพรวด จบแล้ว ง่ายด้าย เพราะอะไรล่ะ เพราะพวกเราเป็นคนมีบุญ พวกเราเยอะ ทำมาเยอะ... หลอกตัวเอง แม้แต่ตัวเองก็หลอกมันเสีย แล้วเราจะเอาความจริงมาจากไหนล่ะ

แต่ถ้าเราไม่ได้เป็นสายบุญสายกรรมมาอย่างนั้น เขาพูดอย่างนั้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อใครพูดทั้งสิ้น สิ่งทีครูบาอาจารย์แสดงธรรม เราฟังธรรมมาเพื่อใครตรงนะ คุณติ ลูกชายของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ลูกชายของอนาถบิณฑิกเศรษฐีนะ อนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นพระโศดาบัน แล้วเวลาฟังเทศน์พระสารีบุตร ใกล้เคียงมรณะ เราว่าได้ถึงอนาคามี

นี่เวลาเขาพูดนะ เขาพูดให้ลูกไปฟังธรรมๆ ลูกชายต่อต้านพ่อเขา เพราะพ่อเขาทำบุญเยอะ ลูกชายต่อต้าน พ่อก็เลยจ้างให้ไปวัด จ้างให้ไปวัดก่อน สิ่งที่ว่าเอ็งว่าไม่ดี จ้างให้ไปแล้วกลับมาเอาสตางค์ กลับมาเอาสตางค์ทุกวัน อยากได้สตางค์มาก

ที่นี้พ่อฉลาด เพราะพ่ออริยภูมิ บอกเลย ไปอีกนะ แล้วให้ฟัง ฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์เรื่องอะไร

ที่นี้ความตั้งใจฟังอันนั้นนะ ตั้งใจฟัง เพราะจะเอาคำพูด ฟังอันนั้นเพื่อไปเบิกเป็นเงินจากพ่อ เวลาฟัง พ่อฟัง สิ่งที่ฟังก็สะท้อนใจแล้ว เพราะเราตั้งใจฟังใช่ไหม เรามีกิเลสใช่ไหม เราฟังเพื่ออะไร เราฟังเพื่อจะเอาประโยชน์ไง เอาประโยชน์โดยการไปแลกเป็นเงินมา แต่เวลาธรรมมันสะท้อนใจนะ บรรลุธรรมเป็นโสดาบัน เวลากลับไปบ้านนะ พ่อรอจะให้สตางค์นะ ว่าวันนี้ลูกชายจะมาเอาสตางค์ เวลาไม่มา ไม่มา เรียกเข้ามา

เข้าไปก็กราบนะ ว่ามีความละอาย อายพ่อกันมาก อายพ่อกันมาก แม้แต่ร่างกายก็เลี้ยงมา เลี้ยงมาตั้งแต่ตื่นเท่าฝ่าหอย เวลาโตขึ้นมาแล้ว หัวใจที่มันคือด้าน พ่อก็เอาเงินนี้จ้าง จ้างให้ไปฟังเทศน์ แล้วพ่อจะให้เงินมากขึ้น ให้จำเอาเนื้อความนั้นมา ให้จำเอาเนื้อความนั้นมา พ่อมันจำเอาเนื้อความนั้นมา มันบรรลุธรรมขึ้นมา เงินไม่มีค่า ไม่กล้าไปรับด้วย อายด้วย แล้วซึ่งบุญซึ่งคุณพ่อแม่ล่ะ ซึ่งบุญซึ่งคุณพ่อแม่เพราะเลี้ยงให้ชีวิตนี้มา แต่เวลาจิตใจไปฟังธรรมๆ พ่อมันบรรลุธรรมขึ้นมา สิ่งนี้สำคัญมาก สำคัญเพราะไอนี้มันเป็นอริยทรัพย์ ทรัพย์อันนี้มันติดกับใจไป ถ้าทรัพย์อันนี้มันติดกับใจไป

เห็นไหม เวลาเราเกิด ใครมาเกิด เราไม่รู้หรือเวลามาเกิด พ่อแม่บอกตกฟากให้ทั้งนั้นนะ เราไม่รู้หรือที่เราเกิดตอนไหน เพราะเกิดมา ลอดจากช่องคลอดมาไม่รู้หรือว่ามันทุกข์ยากขนาดไหน พ่อแม่บอกทั้งนั้นนะ แล้วเวลาจิตปฏิสนธิในใจ เรารู้อะไร อวิชชามันปิดไว้ เราไม่รู้หรือ อวิชชามันบังตาไว้ มันเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะนี้ แล้วพอมานั่งฟังธรรมๆ พอจิตมันฟังธรรม ธรรมนี้สะท้อนหัวใจ พอหัวใจมันเป็นขึ้นมา เห็นไหม มันไปกับจิตดวงนี้ มันหูตาสว่าง ถ้าหูตามันสว่างขึ้นมามันเพราะอะไรล่ะ เพราะเขามีองค์ความรู้ไง ถ้ามีองค์ความรู้

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เราฟังธรรมของเรา ฟังธรรมของเรา เราจะหาอริยทรัพย์อันนี้ ถ้าหาอริยทรัพย์อันนี้ เราจะไม่ฟังแบบที่ว่าเขามักง่าย จะเป่ากิเลสนะ เป่ามันทิ้ง จะเอาแบบทางโลกเขา เป่าคดีกัน เขาเป่าคดีนะ มันก็เป็นการทุจริตของเขา แต่เวลาเราทำ เราเป่ากิเลสของเรา ชาติหนึ่งนะ เราเกิดมาชาติหนึ่ง เกิดมาแล้วเราจะทำคุณงามความดีขนาดไหน เราจะเอาความจริงจังของเราขนาดไหน

ถ้าเราเอาความจริงจัง คุณติ เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาปัญญามันหมუნแล้ว ปัญญามันหมუნ ยิ่งเป็นมหาสติ มหาปัญญา ท่านอยู่กับหมู่อยู่กับคณะไม่ได้ ท่านพยายามเร่งความเพียรของท่าน เร่งความเพียรของท่านเพราะเพื่อจะให้สิ้นสุดแห่งทุกข์ ถ้าทำอย่างนั้นเพราะอะไรล่ะ ทำอย่างนั้นเพราะมันเห็นผลไง ทำอย่างนั้นเพราะว่ามรรคผลมันจะเอามือหยิบเอาเลย มรรคผล เพราะใจมันกำลังได้เสียบอยู่ มันจะหยิบจะฉวยเอาแล้วนะ

แต่ของเรามันไม่ดิบๆ มันคือด้าน จะทำความจริงขึ้นมามันก็ไม่ทำ แล้วเวลาทำมันก็แสนนะ แล้ไปรู้เรื่องนั้นไปรู้เรื่องนี้ แล้ไปหมดเลย แต่ความจริงใจมัน มันไม่เกิดขึ้น ถ้าความจริงไม่เกิดขึ้น ทำไมเราไม่มีสติ ทำไมเราไม่มีปัญญาข่มเหงมันไป มีปัญญา หมายถึงว่า มีปัญญาต่อรองกับความรู้สึกนึกคิดอย่างไร ต่อรองกับความรู้สึก เพราะกิเลสอวิชชามันใช้ชั้น ๕ ออกหาเหยื่อ ความรู้สึกนึกคิดมันชั้น ๕ ชั้น ๕ อวิชชามันอยู่ที่ใจ มันเป็นพลังงานออกมาที่ชั้น ๕ แล้วมันออกไปหาเหยื่อ ออกไปทำลาย ออกไปเพื่อความทุกข์ทั้งนั้นเลย ทำไมเราไม่ใช่สติไม่ใช่ปัญญา บังคับ ถ้าเรามีสติปัญญา ต้องบังคับ

วัวควายกว่ามันจะไถนาเป็น เขาต้องฝึก เขาฝึกวัวฝึกควายมาเพื่อประโยชน์ในการทำกิจกรรมของเขา วัวควายมันยังฝึกได้ แล้วเราเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา มีความองอาจกล้าหาญ มีความอยากจะพ้นจากทุกข์ แล้วหัวใจทำไมมันฝึกไม่ได้ แล้วมันจะฝึก มันจะเอาอะไรไปฝึกมันล่ะ ถ้ามันจะฝึก สติ มีสติ แล้วถ้ามันมีสติ มันพุทโธ มันเป็นคำบริกรรม หายใจเข้าพุท หายใจออกโธ หรือท่องบริกรรมพุทโธโธ โพุทโธๆ โพุทโธไปเถอะ มันจะไปไหน ถ้าเรามีสตินะ มีสติแล้วทำของเราไป

แต่นี้พอพุทโธแล้วมันเปื้อมันหน่าย มันเปื้อมันหน่าย กิเลสมันจะออกไป มันบอกว่า “พุทโธมันเป็นสมณะ พุทโธแล้วมันจะไม่เป็นประโยชน์ เราต้องใช้ปัญญา”

ถ้ามันใช้ปัญญา ถ้ามันเป็นจริตนะ มันเป็นจริต เพราะเวรกรรมของแต่ละคนสร้างมาไม่เหมือนกัน ถ้าเป็นจริต เราก็ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาที่จะบังคับมันนะ ปัญญาที่จะแก้ความคือด้าน ถ้าจิตใจมันคือด้านออกไป ปัญญามันก็ไล่ด้อนเข้ามา ไล่ด้อนเข้ามา ที่คิดมามันเป็นความจริงหรือ คิดขึ้นมา ที่มันออกไปยึดมันถือมันจากภายนอก มันเป็นสมบัติเราจริงหรือ ชีวิตนี้เกิดมา ดูลิ คนตาย ไปเผาศพมาทำอะไรแล้ว ใครเกิดมา ใครที่ตาย เราไปเผาศพ ไปส่งที่เชิงตะกอนมาทำอะไร แล้วเราก็ต้องเป็นแบบนั้น ถ้าเราเป็นแบบนั้น เราจะเอาสมบัติอะไร สมบัติที่จะหามา หามาเพื่อใคร ถ้าสมบัติที่หามา หามาเพื่อใคร แล้วตัวเองล่ะ สมบัติของตัวเองได้อะไร

เวลาเราอาบน้ำหรือต่างน้ำหาสมบัตินี้มา เราก็ทุกข์ยากขนาดนี้ แต่เวลาเราจะทำงานเพื่อประโยชน์กับเราเอง ทำไม่ได้ เวลาอาบน้ำหรือต่างน้ำทุกข์ยากขนาดไหน ถ้าเป็นเงินเป็นทอง ทำได้ทั้งนั้น สิ่งที่จะเป็นประโยชน์ที่เห็นทางโลก ขยันหมั่นเพียรกันทั้งนั้น แต่เวลาเอาจริงเอาจริงขึ้นมา นั่งเฉยๆ นั่งหายใจเข้าหายใจออก เวลาเดินจงกรมทำไม่ได้

เราทำไม่ได้เพราะจิตเราดิบ เพราะกิเลสมันจะเอาแต่มันง่าย กิเลสมันจะเป่าทิ้ง กิเลสมันจะเป่าความเพียรเราทิ้งไปไง เวลาเราเป่ากิเลสทิ้งก็อ้างว่าเราทำชำระล้างกิเลส แต่เวลากิเลสมันคือด้านขึ้นมามันก็จะเป่าความเพียรของเราทิ้งไป บอกว่าทำงานๆ ก็ได้ ทำอย่างนั้นมันเป็นอรรถกถา นุโยค จะเอาแต่ความสุขความสบายของตัวเอง นี่กิเลสมันเป่าความเพียรเราทิ้งนะ

แต่ทำไมครูบาอาจารย์ที่เวลาปัญญามันเป็นมหาสติ มหาปัญญา ทำไมท่านเข้มแข็ง ท่านมีความเพียรอย่างนั้น มีความเพียรอย่างนั้นเพราะจิตมันได้ทดสอบมา มันได้เจริญก้าวหน้ามาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา มันก้าวหน้ามาเพราะอะไรล่ะ มันก้าวหน้ามาเพราะว่ามีสติ มีสติทำความสงบของ

ใจ ถ้าใจมันสงบระงับของมันได้ เวลามันออกใช้ปัญญา ปัญญาที่เราออกพิจารณามันเป็นภาวนามย ปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นจากวิปัสสนา ปัญญาที่เกิดขึ้นจากวิปัสสนามันเป็นปัญญาของเรานะ

กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไม่ให้เชื่อ ใครพูดใครสอน อย่างไร ไอ้เป่ากิเลสต่างๆ ที่มันเป่ากระหม่อมให้เราเชื่อเขาอะ ไม่ต้องเชื่อ ถ้ามันเป็นจริงมันต้องเป็นจริงของเราสิ ทองมันอยู่ที่ไหนมันก็เป็นทอง ตะกั่วอยู่ที่ไหนมันก็เป็นตะกั่ว ก้อนอิฐก้อนหิน อยู่ที่ไหนมันก็เป็นก้อนอิฐก้อนหิน คนไปให้ค่ากับมันเอง มันไม่รู้เรื่องอะไรกับเราเลย แต่เวลาเป็น ความเพียรขึ้นมา ถ้าเราทำความจริงขึ้นมา ความจริงนั้นมันก็เป็นความจริง ถ้าจิตมันสงบเข้ามา จิต มันสงบระงับเข้ามาด้วยความมูมานะ ความขยันหมั่นเพียรของเรา ถ้ามันสงบเข้ามาๆ เราจะรู้ของเรา อันนี้มันไม่ต้อง กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใคร แต่เชื่อในผลการปฏิบัติ ถ้าผลการปฏิบัติ สิ่งที่มีน เจริญก้าวหน้าไป มันก็ต้องมีพื้นฐานของมันขึ้นไป ไม่มีพื้นฐานจะเป็นไปได้อย่างไร คุณความรู้สึก นึกคิดเราสิ แต่เดิมไม่เชื่อมันก็ไม่เชื่อ เวลาเชื่อแล้ว เวลาทำอยู่นี้มันก็ล้มลุกคลุกคลาน แต่เวลาถ้า มันเป็นจริงขึ้นมาละ เพราะความเป็นจริงอันนั้น ความสัมผัสเป็นปัจเจกตั้ง

เราปฏิบัติ เราเสียหุฟังแต่คนอื่น คนนู้นว่าอย่างนี้ คนนี้ว่าอย่างนั้น ทางนั้นจะสะดวกกว่า ทางนี้ เราเสียหุฟังแต่เรื่องของคนอื่น แต่เรื่องของตัวเองไม่เกิดขึ้น ถ้าเรื่องของตัวเองเกิดขึ้น ถ้ามันสงบเข้ามา มันต้องสงบเข้ามา ถ้าไม่สงบเข้ามา มันเป็นโลกียปัญญา แม้แต่ปัญญาอบรมสมาธิ ในการ ปฏิบัติกันมาใช้ปัญญาๆ เอารธรรมขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาวิเคราะห์หวัจจัยต่างๆ รู้ไปหมด รู้ไปหมด รู้ไปหมดมันเป็นโลกียปัญญา ปัญญาเกิดจากความไม่รู้ ปัญญาเกิดจากความไม่รู้ เพราะจิตมันมีวิชา มันไม่รู้ แต่ศึกษารธรรมขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาวิเคราะห์หวัจ ญะพูดเป็นนกแก้วนกขุนทอง ละเอียดลึกลับซึ่ง

ละเอียดลึกลับซึ่งก็เหมือนกับเริ่มต้นที่เราศึกษารธรรมขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราไม่เชื่อมันก็เป็นเรื่องหนึ่ง ถ้าเราเชื่อขึ้นมามันก็เอามาเป็นน้ำหนัก น้ำหนักถ่วงกับความฟุ้งซ่าน ของเรา ถ่วงกับสิ่งที่มันเคยชินในใจ ใจมันเคยชินอยู่ มันก็ส่งออกอย่างนี้โดยธรรมชาติของมัน พอ

เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันมีความรู้ขึ้นมา ความรู้นะ บอกว่ามันไม่รู้ แล้วรู้ได้อย่างไรละ

มันไม่รู้ อวิชชาตัวมันเองไม่รู้ แต่ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็จำมาๆ ความจำมันก็มีน้ำหนักขึ้นมา พอมีน้ำหนักขึ้นมามันก็ถ่วง ถ่วงกับสิ่งที่มันพุ่งชาน ถ่วงกับสิ่งที่มันเคยอิสระ ถ่วงกับสิ่งที่มันเคยคิดของมันตามธรรมชาติของมัน พอมันถ่วง มันถ่วงขึ้นมามันก็เริ่มเบาลงๆ

ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ศึกษามานี้ โลกียปัญญาเป็นอย่างนี้ สิ่งในโลกียปัญญา เพราะอะไร เพราะมันเกิดมาจากการศึกษา การศึกษา ศึกษาด้วยอะไร ศึกษาด้วยขั้น ๕ แล้วขั้น ๕ มันเกิดจากอะไร เกิดมาจากจิต แล้วจิตมันมีวิชาอยู่ ไปศึกษามาศึกษามาด้วยสัญญาที่ถ่วงน้ำหนักกันให้จิตใจนี้มันไม่ไปแต่ข้างกิเลสอย่างเดียว มันไม่ไปข้างกิเลสอย่างเดียว ถ้าเราใช้ปัญญาๆ ปัญญาที่บอกว่าเป็นปัญญาๆ มันเป็นโลกียปัญญาทั้งนั้นนะ เป็นปัญญาสามัญสำนึก ปัญญาสามัญสำนึกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คิดขึ้นมาได้ทุกอย่างเพราะมันเป็นจินตนาการ

แต่ถ้าเอาความจริงนะ ถ้าจิตมันสงบ จิตมันสงบแล้วมันก็อยู่กับความสงบนั้น ใครกำหนดพุทโธ ใครใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าจิตสงบแล้วก็อยู่กับความสงบ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อปปนาสมาธิ ถ้าขณิกะเข้ามาแป๊บเดียวก็คิดต่อ เราก็ใช้ปัญญาไล่ต่อไป ถ้าเราพุทโธๆ มันสงบแล้ว เพราะเราปฏิบัติใหม่ เราไม่เข้าใจ แต่ถ้าคนที่ปฏิบัตินะ พอพุทโธๆ มันขณิกสมาธิ เราก็ยังพุทโธได้อยู่ พุทโธเรื่อยไปๆ มันก็เข้าไปอุปจาระ อุปจาระมีกำลัง มันรู้นะ เป็นอุปจาระ แล้วมันมีกำลังที่รู้ได้ ถ้ายังพุทโธต่อไป พุทโธต่อไปมันจะเข้าสู่อปปนา

แต่ที่นี้พอเราพุทโธ พอเป็นขณิกะ “อืม! สงบแล้ว ว่างหมดเลย มันพุทโธไม่ได้”...เห็นไหม พุทโธไม่ได้ มันจะเป่าทิ้ง เป่าความเพียรทิ้ง กิเลสมันร้ายนัก มันจะเป่าความเพียร “พุทโธไม่ได้”

เพราะคำบริกรรมนั่นคือความเพียร แล้วไอ้ความว่างนะ ผลเกิดจากความเพียร ผลเกิดจากการปฏิบัติ แต่ผลเกิดจากการปฏิบัติแค่ตัวเอง แล้วถ้าเราปฏิบัติมากขึ้น มากขึ้นต่อไป

เหตุที่มากขึ้น ผลก็ต้องให้มากขึ้น ถ้ามีสติปัญญา มันก็จะรักษาเหตุนั้นให้เพิ่มมากขึ้น ถ้าเพิ่มมากขึ้น ความสงบระงับมันก็มากขึ้น ความมากขึ้น ในเมื่อมันยังนึกพุทโธได้อยู่ก็พุทโธไปเรื่อยๆ พุทโธไปเรื่อยๆ เพราะคำบริกรรม จิตมันเกาะไว้ๆ ถ้ามันเกาะไว้ มันไม่ส่งออกไปรู้ตามลักษณะของมัน มันอยู่กับพุทโธ มันไปไม่ได้ พอไปไม่ได้ กำลังก็มีมากขึ้นๆ มันก็สงบมากขึ้นๆ ก็ยังพุทโธได้ต่อไป ก็พุทโธไปเรื่อยๆ พุทโธไปเรื่อยๆ อย่างนี้

แต่ที่นี้เรามีกิเลส เรามีความสงสัยอยู่ เรามีความมั่งง่าย เรามีความอยากจะเป่าความเพียรทิ้ง อยากจะเป่ากิเลสทิ้ง มันก็บอกว่า “นี่พุทโธไม่ได้แล้ว พุทโธไม่ได้”...พุทโธไม่ได้แล้ว แล้วใครคิดใครพูด

ได้ พุทโธไม่ได้มันจะเป็นอุปสรรค มันสักแต่ว่ารู้ รู้ที่ละเอียด มันพุทโธไม่ได้ อันนั้นมันเป็นความจริงของมัน เวลาพุทโธไม่ได้ พุทโธไม่ได้ต่อเมื่อเข้าไปสงบระงับอันละเอียดนั้น แล้วอย่างนี้เกิดปัญญาไม่ได้ เกิดปัญญาไม่ได้เพราะมันลึกซึ่งจนขั้นขั้นมันแสดงตัวไม่ได้ พอออกมาอุปจาระ มันมีวงรอบของมัน มันออกรู้ขั้นนี้ได้ ออกรู้ขั้นนี้ได้ น้อมไปสิ ถ้าน้อมไปกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ถ้าน้อมไปอย่างนี้ ถ้าน้อมไปกาย ไปเวทนา ไปจิต ไปธรรม น้อมไปเพราะเหตุใด น้อมไปเพราะจิตเห็นกาย จิตเห็นจิต จิตเห็นธรรม ถ้าจิตมันเห็น มันพิจารณาของมัน เพราะต้องการฝึกฝนให้จิตนี้ฉลาด

องค์ความรู้มันมี มันมีพื้นฐาน พื้นฐานคือความสงบของใจเข้ามา แล้วถ้ามันออกรู้ก็ออกเห็น ออกรู้ก็ออกเห็นโดยจิตเห็น ถ้าโดยจิตเห็นนะ เวลาเกิดปัญญาของจิต ไม่ใช่ปัญญาของสมองแล้ว เวลาเราศึกษา เราศึกษาจากปัญญาสมอง สมองเพราะอะไร เพราะจิตมันยังจับต้นชนปลายไม่ได้ จิตนี้มันจับต้นชนปลายไม่ได้ มันก็ไปตามลักษณะ

จิตถ้ามันละเอียดขึ้นมา ความรู้สึกนึกคิดมันเกิดจากจิตหมด แต่ที่นี้จิตมันจะรู้สึกนึกคิด มันผ่านพลังงานไปที่สมอง สมองบังคับให้เส้นประสาทต่างๆ เป็นไปตามนั้น คุณรู้สิรู้สึกนึกคิดเวลาจะพูดต่างๆ มันเป็นทั้งนั้นนะ มนุษย์มันมีคุณสมบัติอย่างนั้น ฉะนั้น คุณสมบัติอย่างนั้น

เราเคยใช้ทำอย่างนี้อยู่ มันก็เป็นจินตนาการ เป็นเรื่องโลกๆ อยู่อย่างนี้ แต่เวลาจิตมันสงบเข้ามา เวลามันเป็นของมัน จิตเห็นกาย จิตเห็นจิต จิตเห็นเวทนา จิตเห็นธรรม

จิตเห็นเวทนา เวลาเราพิจารณาเวทนานะ โดยปกติเวลานั่งสมาธิ เวทนาเกิดขึ้นเจ็บปวดมาก เห็นใหม่ เวทนาเป็นเรา จิต เวทนาเป็นเรา มันเป็นเรามาจากไหนล่ะ เป็นเรามาจากสมองนี้ไง มันรับรู้ของมันโดยสัญชาตญาณของมัน นี่เจ็บ นี่ปวด นี่ไม่พอใจ นี่ต่างๆ มันผ่านจากข้อมูลจากสมอง จากสัญชาตญาณ

ทีนี้พอจิตมันสงบเข้ามา เราทำความสงบของใจเข้ามา ใจมันสงบเข้ามาแล้ว ถ้ามันเห็นเวทนานะ มันจับเวทนาได้ จิตจับเวทนา ถ้าจิตจับเวทนา เวทนาใช่ใหม่ เวทนามันเกิดขึ้นมา จิตนี้มันฝึกหัดของมันเพราะจิตมันสงบ จิตมันสงบมันปล่อยมา มันปล่อยมา ถ้ามันจับเวทนาได้ มันจับเวทนาขึ้นมาพิจารณาได้

แต่ถ้าจิตมันไม่สงบ เวลาเรารู้จักเวทนาโดยผ่านสมอง ผ่านสัญชาตญาณ มันลากเราไปทั้งนั้นนะ เวทนาเกิดแล้วยังอยากจะหาย นี่มันเป็นกระบวนการที่เป็นปุถุชน เป็นกระบวนการปุถุชน กระบวนการนี้พอเกิดจากปุถุชน มันยึดมันถือมัน

แต่ถ้ากระบวนการของมัน จากปุถุชนเป็นกัลยาณปุถุชน กัลยาณปุถุชนเพราะอะไร เพราะรูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร รูป รส กลิ่น เสียง สิ่งต่างๆ ที่เวทนาเกิดมา เวทนามันก็เป็นนามธรรม แล้วมันจับต้องของมัน ถ้ามันมีความเจ็บปวดมาก ปุถุชนมันก็ลากไป ถ้าเป็นกัลยาณปุถุชน กัลยาณปุถุชนถ้าจิตมันสงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามา เวลามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันก็เป็นโสดาปัตติมรรค ถ้าเป็นโสดาปัตติมรรค ถ้ามันจับเวทนาได้ มันก็พิจารณาเวทนาได้ เพราะอะไร เพราะจิตมันปล่อยเข้ามาแล้วมันจับ นี่ที่ว่าจิตเห็นจิต

พอจิตเห็นจิต จิตเห็นกาย ถ้ามันจิตเห็นกาย จิตเห็นจิตมันเหมือนกัน เหมือนกันตรงไหน เหมือนกัน ถ้าจิตเห็นกาย เพราะจิตสงบแล้วมันเห็นกายของมัน เพราะกายกับใจอยู่ด้วยกัน อยู่ด้วยกันแต่ไม่เคยรู้จักกัน แต่เวลาจิตมันสงบแล้ว เวลามันอยู่ด้วยกัน เห็นกัน มันจับสิ่งที่มันเป็นคู่

เป็นคู่เพราะมันเป็นสักร่างทิฎฐิ ความผูกพันของใจ มันพิจารณาซ้ำของมัน มันก็พิจารณาของมันก็ เพื่อความเข้าใจของมัน เพื่อจะชำระล้างสังโยชน์ของมัน

แล้วถ้าจับเวทนาได้ เห็นไหม จับกาย จับเวทนา เวทนาเป็นอาการของมัน เพราะใจลุ่มหลง ใจไม่มีหลักเกณฑ์ ใจก็ว่าเวทนาเป็นเรา แต่ถ้าใจมันสงบไปแล้ว ถ้ามันจับเวทนา เพราะมันสงบแล้ว มันจับเวทนา เวทนาไม่ใช่เรา พิจารณาเวทนา ฉะนั้น เวทนาไม่ใช่เรา ทำไมมันเจ็บปวดกับเรา มันอยู่กับเรา เพราะด้วยสัญชาตญาณมันเป็นแบบนี้ มันรับรู้กันอย่างนั้น กระบวนการของจิตมันเป็นแบบนี้ กระบวนการของจิต กระบวนการของมันเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาจากไหน จากบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ

อาสวักขยญาณ มันก็เป็นความรู้สึกลึกซึ้งคิดอันนี้ ถ้ามันจับเป็นสุข มันก็เป็นสุข จับเป็นทุกข์ มันก็เป็นทุกข์ ถ้ามันพิจารณาของมันไป กระบวนการของมันเป็นอย่างนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วถึงวางธรรมเป็นอย่างนี้ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เข้าใจอย่างนี้ กระบวนการเป็นอย่างนี้มันไม่ใช่เป่าทิ้งไป

ถ้ามันเป่ากิเลสทิ้งมันก็เป่าของมันไปเลย มันไม่มีเหตุมีผลขึ้นมา มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา สิ่งที่กระบวนการมันเป็นแบบนี้แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ แล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริงขึ้นมา ถ้าความจริง มันรู้จริงเห็นจริงขึ้นมา มันก็พิจารณาของมัน

จิตนี้มันฝึกฝนกับขั้น ๕ จิตนี้มันฝึกฝนกับกายใจ ขั้น ๕ กับกาย ถ้าจิตมันสงบแล้วมันรู้ มันเห็นของมัน มันพิจารณาของมัน มันเท่ากับมันลับคมของมัน พิจารณาของมัน พิจารณาของมัน ถ้ากำลังมันพอ ปัญญามันปล่อยของมัน พอมันปล่อยของมัน มันมีความรู้สึกลึกซึ้งอย่างไร เพราะมันมีปัญญา ปัญญามันใคร่ครวญแล้ว เวลามันปล่อยมาๆ นีตทั้งคปทาน สิ่งที่ดีทั้งคปทาน เพราะอะไร เพราะมันฝึกหัดใจใหม่ ฝึกหัดจิตใจให้เข้มแข็งขึ้นมา ถ้าจิตเข้มแข็งขึ้นมา กระบวนการความรู้ มันเกิดขึ้นมาแบบนี้ แล้วมันพิจารณาของมันแบบนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ เพื่อความมั่นคงของใจดวงนี้

จากที่กิเลสครอบงำ จากที่อวิชชาครอบงำใจนี้ ใจนี้ก็ล้มลุกคลุกคลานมา ทั้งๆ ที่ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ไปประกาศมาเป็น ๑๐ ใบ ๒๐ ใบ เป็นความรู้เยอะเยอะ แต่ไม่เคยเห็นจริงตามที่จิตวิปัสสนาญาณที่เกิดขึ้นในการภาวนามยปัญญาเลย ถ้าไม่มีกระบวนการความจริงที่มันเป็นภาวนามยปัญญาฝึกจิตนี้ให้จิตมันรู้แจ้งเห็นจริงตามความเป็นจริงของมัน เห็นใหม่

สมบัติของโลก สมบัติของโลกที่เราหามาเป็นสมบัติ เป็นสมบัติสาธารณะ เรานับจำนวนได้มหาศาลเลย ใครร่ำรวยขนาดไหน มีมากมายมหาศาล แต่เวลาจิตเป็นสมาธิขึ้นมา ใครนับจำนวนของสมาธิของแต่ละบุคคลได้ แล้วเวลาจิตถ้ามันสงบเข้ามา เวลามันใช้ปัญญาขึ้นมา ใครจะนับจำนวนของปัญญาญาณของจิตแต่ละดวงที่มันใช้ปัญญาญาณพิจารณาแยกแยะขึ้นมาจากตามความเป็นจริงในใจดวงนั้น

ถ้าใจดวงนั้นพิจารณาขึ้นมา ถ้ามันปล่อยวางขนาดไหน มันปล่อยวาง เห็นใหม่ ปล่อยวางนะ ปล่อยวางแล้ว อวิชชา ความไม่รู้คืออวิชชา อวิชชามันยึดมันถือมัน มันเป็นสิ่งโยชน์ เป็นสັกกายทิกฺขุ สັกกายทิกฺขุ ทิกฺขุว่ากายนี้เป็นเรา เวลาคนเกิด จิตเกิดในวัฏฏะ เกิดเป็นมนุษย์มีกายกับใจ ในเมื่อเรามีเวรมีกรรมเกิดในสถานะของมนุษย์มีกายกับใจ โดยสัญชาตญาณของมัน มันต้องว่าเป็นของมัน แน่นนอนอยู่แล้ว จิตได้สำนึกมันบอกมันเป็นมัน จิตได้สำนึก เห็นใหม่ จิตได้สำนึก อวิชชามันยึดของมัน โดยสิ่งโยชน์ โดยกิเลส

แต่เวลาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไปแล้ว “กายนี้ไม่ใช่เรา คนเกิดมาแล้วก็ต้องตาย เราก็ไปส่งคนที่เชิงตะกอนมามากมาย เห็นคนตายไปแล้วก็ไม่มีใครเอาอะไรไปได้เลย”... ใจนี่มันเป็นคำรำพันเฉยๆ เป็นคำเพื่อเจ้า รำพันไปตามวัฒนธรรม แต่ความจริงของใจมันไม่เห็น ความจริงของใจมันไม่มี พวกกันไป ศึกษาธรรมมามันก็ปัญญาญาณมา ปัญญาญาณก็มาเป็น น้ำหนักดวงให้ใจมันไม่ห่อหุ้มจนเกินไป ศึกษาธรรมก็เท่านั้น นี่ภาคปริยัติ

แต่เวลาเราพิจารณาของเรา จิตมันสงบแล้วพิจารณาของเรา มันไม่ใช่ความจำ ความจำมันแก้กิเลสไม่ได้ ถ้าเป็นความจริง ถ้าจิตมันวิปัสสนา มันเป็นความจริงขึ้นมา มันแก้ที่ไหนล่ะ มันแก้

จากจิตใต้สำนึก เอาจิตนี้มา คมของปัญญาที่มันพิจารณาของมัน แยกแยะของมันให้มันรู้จริงของมัน เห็นตามความเป็นจริงของมัน ถ้าเห็นตามความเป็นจริงของมัน ใครเป็นคนเห็นละ

ขณะจิตเห็นกายมันก็สยดสยอง ขนพองสยองเกล้า ถ้าจิตมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นธรรมารมณ์ตามความเป็นจริง สยองเกล้าเพราะสิ่งสิ่งนี้เราศึกษามา เราค้นคว้ามา ไม่เคยรู้เคยเห็นตามความเป็นจริง สิ่งที่เราที่เห็นนั้นจินตนาการเอาทั้งนั้น ถ้าจินตนาการ มันก็คลาดเคลื่อนกับปัจจุบัน แต่ถ้าจิตมันสงบแล้ว ถ้ามันเห็นตามความเป็นจริงในปัจจุบัน ในเมื่อเป็นความจริงในปัจจุบัน คุณไฟลิตไฟที่เราส่งไป ถ้ามันสลับหรือมันลัดวงจร มันจะให้ผลใหม่ ไม่หกรอก ไฟมันต้องเป็นปัจจุบัน มันต้องเคลื่อนไปด้วยกำลังของมัน สมดุลของมัน มันจะสม่ำเสมอของมัน จิต จิตที่เรารับรู้ของเรา มันลัดวงจรของมัน มันเป็นอย่างไรมาก โดยสัญชาตญาณของมนุษย์เป็นอย่างนี้ รู้ได้แค่นี้

แต่เวลาเราวิปัสสนา เราทำความสงบของใจ ใจมันสงบเข้ามา ไฟนั้น ความลัดวงจร สิ่งที่มีมันทำให้ไฟตก ไฟไม่สม่ำเสมอ เห็นใหม่ ด้วยสมาธิ ด้วยสมาธิ เวลาใช้ปัญญาขึ้นไป ไฟมันเข้ากระบวนการการกระทำ มันจะเข้าสู่ธรรมจักรแล้ว เข้าสู่งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ ความชอบธรรม มรรคญาณมันจะเกิดแล้ว ถ้ามรรคญาณเกิด ธรรมจักรมันหมุนแล้ว ถ้ามันหมุนขึ้นมาพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่า

เวลาพิจารณาจรอบหนึ่ง เราฝึกหัดใช้ปัญญาหนหนึ่ง มันปล่อยวางหนหนึ่ง แล้วจะทำางที่ ๒ นะ ไฟ คุณติ เราไม่เห็นด้วยตา นะ ไฟเราไม่เห็นด้วยตา แต่มันไปตามสาย เวลาที่มีสายส่งขึ้นไป เวลามันให้แสงสว่าง ทำไมเรารู้ว่ามีไฟละ เวลาเราเข้ากับเครื่องใช้ไม้สอย พลังงานมันเกิดขึ้น ทำไมเรารู้ว่ามันมีไฟละ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตมันพิจารณาของมันไป เวลาจิตมันพิจารณาเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันพิจารณาซ้ำๆ เข้ามา กระบวนการการฝึกหัดของใจมันเกิดขึ้น ถ้าการฝึกหัดของใจเกิดขึ้น แล้วเวลาปัญญา กระบวนการมันถึงที่สุดแล้วมันปล่อยละ พอมันปล่อยแล้ว ทำอย่างไรต่อ

ไฟที่เราไม่เห็นด้วยตา เวลากระบวนการมันจบแล้วมันก็จบของมันไป จบของมันไปเป็นขั้นเป็นตอน แล้วเราจะทำอะไรต่อไป ก็ต้องสร้างขึ้นมา คุณติ เวลาไฟฟ้า เครื่องกำเนิดไฟฟ้าเขาต้องใช้พลังงานโดยวิธีการอย่างไร จะเป็นไอน้ำ จะเป็นความร้อน จะเป็นสิ่งที่เขาจะกำหนดขึ้นมาให้เป็นพลังงานขึ้นมาเพื่อให้กำเนิดไฟฟ้า

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีสติปัญญา คุณติ กรรมฐาน ๔๐ ห้อง พุทโธ ชัมโม สังโฆ คำบริกรรมอนุสติ ๑๐ เราทำความเข้าใจของเราเข้ามา เพราะนี่มันจะสร้างพลังงานให้ใจดวงนี้ ถ้าใจดวงนี้มีกำลังขึ้นมามันก็พิจารณาของมันได้ เพราะมันมีกำลังขึ้นมาแล้ว ไฟฟ้ามีขึ้นมาแล้วเราใช้ประโยชน์อะไรก็ได้ แต่ถ้าไฟฟ้าเราใช้ไปแล้ว มันหมดแล้ว แล้วเราจะทำอะไรต่อไป นี่ก็เหมือนกัน สมาธิมันมีกำลังของมันขึ้นมา มันก็พิจารณาของมันได้ ถ้าสมาธิมันไม่มีกำลังขึ้นมา เราพิจารณาก็เป็นจินตนาการ เป็นสัญญาทั้งนั้นนะ ถ้าเป็นสัญญา นี่มีสมุทัย

เราปฏิบัตินะ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์ควรกำหนด ควรละซึ่งสมุทัย แล้วสมุทัยมันเจือปนเข้ามาตลอด สมุทัยคือตัดหาความทะยานอยาก กิเลสมันเข้ามาในกระบวนการปฏิบัติ เพราะมันมีของมันอยู่แล้ว มันมีวิชาอยู่แล้ว มันมีพญามารอยู่แล้วตั้งแต่ฐิติจิต แล้วกระบวนการมันส่งออกมา คุณติ ชั้นร้อยละเยียด ชั้นร้อยละกลาง ชั้นร้อยละหายบ อย่างหายบๆ นะ เราปฏิบัติกันนี้หายบๆ เลย หายบๆ

ในสมัยพุทธกาลที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระอรหันต์ที่อยู่กันด้วยความร่มเย็นเป็นสุข ถ้าถึงที่สุดแห่งทุกข์แล้วไม่มีความทะเยอทะยาน ไม่มีสิ่งใดๆ ในธรรมชาติอันนั้นเลย นั่นแหละสิ่งนั้นละเอียดสุด แต่ในการปฏิบัติมันต้องมีพื้นฐานเริ่มต้นของเรา เพราะเราเป็นปุถุชน เราเป็นมนุษย์ มนุษย์มันก็ต้องเริ่มต้นจากความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่ขี้เนื้อขี้ใจขึ้นไปว่าเราจะไม่มีโอกาสทำอย่างนั้นได้เลย สิ่งนั้นมันอยู่เหนือความคาดหมายของเรา อยู่สุดเอื้อมของเรา

เราก็เป็นมนุษย์เหมือนกันนะ ถ้าเราจะทำของเรา ทำของเราพื้นฐาน เราเริ่มต้นจากความ เป็นปุถุชน จากการเป็นมนุษย์ เพราะเราเป็นมนุษย์จริงๆ จริงตามสมมุตินะ สิ่งที่เราไม่ปฏิบัติ เรามี

พุทธะ พุทธะคือผู้รู้ พุทธะคือหัวใจ พุทธะ เรามือของเรา แต่มันโดนอวิชชา โคนมารครอบงำ โคนมารครอบงำสิ่งนี้ เพราะเป็นสถานที่อยู่ของมาร

ฉะนั้น เวลาเราเกิดมา เราเกิดเป็นมนุษย์จริงตามสมมุติ ถ้าจริงตามสมมุติ ถ้าเราไม่ประพฤติปฏิบัติ ความจริงตามสมมุติ จริงตามสมมุติคือจริงในวิญญูะ หมคอายุขัยมันก็เวียนไปในวิญญูะนี้แหละ แต่ถ้าเราเกิดมาจริงตามสมมุติ ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจริงตามบัญญัติ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้บัญญัติธรรม บัญญัติไว้ละ สิ่งที่เราศึกษาบาลีนี้พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ ชื่อเรียกต่างๆ ศัพท์ต่างๆ พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ แล้วบัญญัติขึ้นมา เราจะมีชนชาติใด เราจะมีการศึกษาอย่างไร เวลาสวดมนต์เป็นบาลี มันจะไปกันได้ พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ สมมุติบัญญัติ นี้สมมุติบัญญัติ แล้ววิมุตติ

สมมุติบัญญัติ บัญญัติก็เป็นสมมุติอันหนึ่งนี่แหละ แต่ถ้าเวลาเราปฏิบัติ เราเอาสิ่งนั้น เพราะว่าถ้าใช้สมมุติของเรา มันก็จะจินตนาการไปไม่มีขอบเขต ไม่มีขอบเขตนะ ที่นี้พอบัญญัติรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญูณ ความรู้สึกนึกคิดแบ่งออกได้ แล้วจับกระบวนการได้จริงๆ นะ เวลาคนปฏิบัติเข้าไป ถ้าเป็นปัญญาวิมุตติ พอจับจิตได้ จิตมันประกอบไปด้วยรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญูณ เพราะไม่มีรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญูณ เราจะรู้ได้อย่างไรว่าจิตเราอยู่ที่ไหน แล้วจิตเราเป็นอย่างไร

ถ้าจิตมันสงบเข้าไป สงบเข้าไปมันก็เป็นความสงบ ถ้าจิตเป็นความสงบแล้ว ถ้าจิตไม่เห็นอาการของจิต มันจะวิปัสสนาไปได้อย่างไร ถ้าจิตไม่เห็นอาการของจิต ไฟ ถ้าไม่มีหลอดไฟ ความสว่างมันมาจากไหน ถ้ามันมีไฟ มันมีหลอดไฟขึ้นมา มันก็มีแสงสว่างของมันได้ แต่ถ้าไฟไม่มีหลอดไฟนะ เวลาไฟมันลัดวงจร มันก็สปาร์กให้เห็นทั้งนั้นนะ ไฟอย่างนั้นมันไม่ให้แสงสว่างกับใคร มันมีแต่จะลุกไหม้ จะทำลายข้าวของของคน

ฉะนั้น ถ้าจิตเห็นอาการของจิตนะ มันจับอาการของจิตได้ ถ้าจับอาการของจิตได้ สิ่งที่ยังอาการของจิต รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญูณ มันเห็นกระบวนการของมันไง รูปคืออารมณ์ ความรู้สึกที่ออกมารับรู้ แต่ถ้าเราจับ เราทวนกระแสกลับ เพราะเราไม่ได้ออกไปรับรู้สิ่งที่ว่ารูป ปรต

กลิ่น เสียง เราจับรูป จับอารมณ์ จับอารมณ์แล้วมันจะย้อน ในอารมณ์นั้นประกอบไปด้วยอะไร ถ้าไม่มีสัญญาอารมณ์ มันมีรสชาติของมันใช่ไหม อารมณ์ดีหรือชั่ว ถ้าอารมณ์ดีหรือชั่ว นั่นก็คือเวทนา ถ้าเวทนา เพราะอารมณ์โกรธ อารมณ์ที่เป็นภัย ถ้าอารมณ์สุขละ อารมณ์ที่สุขขึ้นมามันเป็นอารมณ์มันเป็นอะไร นี่มันเวทนา ถ้าเวทนา ทำไมถึงเวทนาละ เพราะมันมีสัญญาที่เราเทียบเคียงได้ ถ้าสัญญาเทียบเคียงได้ แล้วอารมณ์ต่อไปคืออะไร ก็คือสังขารมันจะปรุง ปรุง ถ้าวิญญาณรับรู้มันครบวงจรของมัน มันก็หมุนออกไป เห็นไหม

แต่ถ้าเรามีสติ จิตที่มันสงบแล้วมันจับอาการอย่างนี้ได้ สิ่งนี้เราก็มารู้จักกันไป เราใช้ปัญญา แยกแยะ แยกแยะออกไป พอแยกแยะออกไป รูปมันแยกออกไป รูป เวทนามันแยกออกไป อารมณ์มันไปได้ไหม สิ่งทีกระบวนกรของมัน ถ้าเราแยกออกจากกัน มันไปไม่ได้ มันไปไม่ได้ นี่คือปัญญา ปัญญาถ้ามันพิจารณาซ้ำๆ ซากๆ สิ่งที่ว่าขั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขั้น ๕ ขั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ขั้น ๕ เพราะเหตุใด เพราะอะไร เพราะมันไม่มีค้นหาใจ ถ้ามันมีค้นหาความทะยานอยาก มันเข้าไปแทรกแซง สิ่งที่เราแยกออกไปมันก็รวมกัน แต่ถ้าเราแยกออก แยกออกแล้วมันเหลือสิ่งใดละ

พิจารณากายก็เหมือนกัน พิจารณากาย พิจารณาซ้ำพิจารณาซาก พิจารณากายเป็นไตรลักษณ์ขึ้นมา พิจารณากาย พอกายมันย่อยสลายไป มันขึ้นอีกขึ้นพองไป นั่นมันเห็นภาพนะ นี่เจโตวิมุตติ จิตสงบแล้วมันจะจับกายได้ ถ้าจับกายได้ให้มันแปรสภาพต่อหน้าไป ถ้าจิตมันมีกำลัง แปรสภาพไป แปรสภาพนะ คุณิ จากซากศพ มันจะพองมันจะอืด มันจะขึ้นไป ถ้าจิตมันมีกำลัง มันเป็นอย่างนั้น ถ้าจิตไม่มีกำลัง มันไม่เป็น มันไม่เป็น ถ้าจิตไม่มีกำลังนะ พิจารณาแยกแยะไปเลย ให้มันขึ้นพองขึ้นอีกขึ้นไป ให้มันทำลายตัวมันเอง ถ้าจิตมันมีกำลัง พอร่าพึงไป พับ! พับ! พับ! พับ! เพราะอะไร เพราะกำลังมันดีใจ มันย่อยสลายให้เห็นต่อหน้าเลย ถ้าเห็นย่อยสลายต่อหน้า นั่นมันคืออะไร นั่นคือไตรลักษณ์ แล้วมันเป็นไตรลักษณ์เพราะอะไร เป็นไตรลักษณ์เพราะจิต

คนนะ คนเรานั่งกันอยู่นี้ เรานั่งกันอยู่อย่างนี้ เรานั่งกันอยู่ได้ ลองให้เข้าไปในป่าช้า ทุกคนกลัวผีหมดเลย แล้วความกลัวมันมาจากไหนล่ะ ความที่กลัวผีมันมาจากไหน แต่ถ้าเราอยู่ด้วยกัน ทำไมเราไม่กลัวผีล่ะ

จิต จิตที่มันพิจารณากายๆ สิ่งของมันแปรสภาพต่อหน้า ความกลัวใจ ความกลัวคืออารมณ์ที่มันเกิดขึ้น นี่ก็เหมือนกัน ความกลัวมันมาจากไหนล่ะ ความกลัวมาจากไหน นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตมันเห็นกายแล้วมันแปรสภาพ ปัจจุบันที่เห็นอันนั้นนะ ปัจจุบันที่เห็นอันนั้นนะ สิ่งที่เราจะกลัว ผีกลัวต่างๆ เพราะอะไร เพราะเราได้สัมผัสกับความมืด สัมผัสกับสิ่งต่างๆ แล้วความคิดมันเกิดขึ้น กระแทกกับใจ พอใจกระทบมามันก็เกิดการตอบสนอง จิตที่มันละเอียดขึ้นมา มันเห็น พิจารณา กายๆ กายมันย่อยสลายไป ไตรลักษณ์ที่มันรู้มันเห็นของมัน นี่มันฝึกจิต ฝึกจิต องค์ความรู้ของมัน มันจะยืนยันของมัน ถ้าพิจารณาแล้วมันปล่อยวางขนาดไหน ปล่อยวางแล้วปล่อยวางเล่า ปล่อยวางแล้วปล่อยวางเล่า มันก็พิจารณาซ้ำ ถ้ากำลังมันดี แล้วมีสติปัญญาสามารถที่จะดำเนินการต่อไป แต่ถ้าขาดสติ ทำแล้วมีแต่ความอยากได้ แต่ไม่กลับมา มีสติฝึกหัดพื้นฐานของใจเลย จะเอาแต่ผลๆ

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเหตุมันไม่สมควร การกระทำของเรามันไม่สมควร มันจะเอาผลมาจากไหน ผลที่เกิดขึ้นเกิดจากความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ แล้วต้องเป็นสัมมาทิฐิด้วย เป็นความเพียรชอบ ถ้าความเพียรไม่ชอบ ความเพียรไม่ชอบแล้วกิเลสมันจีเอา มันจะเป่าทิ้งไปเลย เอาความมักง่าย อ่างแต่ในพระไตรปิฎกว่า พาหิยะพึงธรรมพระพุทธรเจ้าหนเดียว ปฏิบัติแล้ว

เขาสร้างบุญกุศลกันมาขนาดไหน ยสะพึงธรรมพระพุทธรเจ้าก็หนเดียวสองหนก็เป็นพระอรหันต์ แต่เขาได้สร้างบุญกุศลของเขามา พันธุกรรมของเขา เขาได้สร้างของเขามาดี จิตใจของเขาคิดแต่ดี ใฝ่ที่ดี แล้วเวลาเจอธรรมะเข้าไป ถึงที่สุดมันสะเทือนใจ มันปล่อย มันขาดออกไปจากใจได้ แต่เวลาสมัยพุทธกาลที่ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการซ้ำแล้วซ้ำเล่า เขายังทำไม่ได้ เขาไม่เชื่อก็เยอะเยอะไป

ฉะนั้น สิ่งที่มีมันจะเป็นจริงให้เป็นจริงกับเรา บ้างจัดตั้ง สันติปฏิวัติ อันนี้เป็นจริง ถ้าเป็นจริง มันเกิดขึ้น มันก็จะเป็นจริงกับเรา ถ้ามันไม่เป็นจริง ไม่เป็นจริง เราก็ต้องมีความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะของเราแบบนี้ มันจะเกิดขึ้นจากความเพียรชอบ ถ้าความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ มันจะล้มลุกคลุกคลาน มันก็เป็นอำนาจวาสนาของเรา ถ้าจิตใจเรามีบุญกุศลนะ จิตใจเรามีบุญกุศล มันจะมีจุดยืน คนมีจุดยืนจะไม่โน้มเอียงไปสิ่งใดง่ายๆ ถ้าคนมีจุดยืนนะ มันไม่โน้มเอียงไปสิ่งใดง่ายๆ แล้วมันจะพิสูจน์กัน พิสูจน์กัน

นั่งสมาธิไป เวลานั่งสมาธิ เพราะการนั่งสมาธิ การเดินจงกรม นี่เป็นการฝึกหัดใจ ฝึกหัดใจเพราะนั่งสมาธิแล้ว เรานั่งถ้าขาดสติ มันไปรอบโลกเลย แต่ถ้าเรามีสติ มันก็ยึดอัด แล้วพอมีสติ ขึ้นมา มาอยู่กับเรา มันเริ่มรับรู้แล้ว เริ่มรับรู้ถึงเวทนา เริ่มรับรู้ถึงสิ่งที่มันขัดแย้งใจ ใจมันจะยึดอัด ขัดข้องไปหมดเลย มันจะยึดอัดขัดข้องเพราะมันจะเข้าสู่ฐาน เข้าสู่ความเป็นจริง เพราะจิตนี้มัน ส่งออกไป จิตนี้มันส่งออกไป ไปสู่ความรู้สึกนึกคิด เวลาออกจากความรู้สึกนึกคิดมันจะย้อนกลับ ถ้ามันมีคำบริกรรม มันมีปัญหาอบรมสมาธิ จิตนี้จะย้อนกลับเข้าไปสู่ใจ

ถ้าจิตมันย้อนกลับเข้าไปสู่ใจ คนเราถ้าไม่มีอำนาจวาสนามันจะยึดอัดขัดข้อง ยึดอัดขัดข้อง ถ้าเราตั้งใจไว้ให้เป็นมัชฌิมา ให้สมควร กำหนดพุทฺธโรทฺถุทฺธโรไว้ มันจะเป็นอย่างไร เรื่องของมัน ให้พุทฺธโรไว้ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิก็ใช้ปัญญาไล่ก่อนเข้ามา เ็งจะไปไหน จิตนี้เ็งจะไปไหน เทียวมารอบโลกไม่รู้ที่ร้อยก็พันครั้งแล้ว แล้วมันมีความสุขจริงหรือ ถ้าไปแล้ว มันจะเป็นประโยชน์อะไร ถ้าไม่เป็นประโยชน์อะไร แล้วความเป็นจริงของเราละ กลับเข้าไปสู่ฐานของจิต กลับเข้าไปสู่ความสงบ สิ่งนี้ ความสุขที่ไม่เจือด้วยอามิส ความสุขที่เกิดขึ้นจากความจริง ใช้ปัญญาไล่ก่อนเข้ามา มันจะกลับเข้ามาสู่ความสงบนี้ด้วยความเพียรชอบ ถ้าความเพียรเราชอบธรรมนะ มันเกิดขึ้นมาได้

ถ้ามันจะล้มลุกคลุกคลาน มันก็ล้มลุกคลุกคลาน เพราะเริ่มต้นจากการประพฤติปฏิบัติ แล้วพอจิตสงบขึ้นมา ออกใช้ปัญญาๆ ถ้าเป็นสมาธิก็สมาธิชอบ ถ้าเป็นปัญญาก็เป็นภาวนามยปัญญา

ชอบ ถ้าเป็นความชอบธรรม มันก็เหมือนกับคคีความ เขาต้องมีการไต่สวน เขาต้องมีการขึ้นศาล เขาต้องมีการพิพากษา พิพากษาไปแล้วมันจบกระบวนการอย่างไร ถ้าใครทำผิดก็ต้องตัดสินไปตามผิด ใครทำถูกก็ต้องตัดสินไปตามถูก ถ้าศาลหรือผู้พิพากษาต่างๆ เป็นธรรม เขาจะตัดสินด้วยความเป็นธรรม

จิตของเรา ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเรา เราจะไม่มีเป่ากิเลสทิ้ง เราจะไม่ใช่การเป่าคคีแบบโลกๆ เขาทำกัน เราจะใช้สติปัญญาของเราใคร่ครวญของเรา ฝึกหัดปัญญาของเรา พิจารณาของเราให้มันเป็นคุณธรรมของเรา คุณธรรมของเรามันเป็นปัจจัยตัดงั้น มันเป็นสันติภูมิจึงเกิดขึ้นมาระหว่างกิเลสกับธรรมในหัวใจของเรา

กิเลสมันมีอยู่แล้วในใจของเรา เพราะไม่มีกิเลส มันไม่มีพญามารขับให้จิตของเรานี้เวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ เพราะจิตนี้เวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ เพราะได้สร้างบุญกุศล ถึงมีความรู้สึกนึกคิดโน้มเอียงไปในทางธรรมะ โน้มเอียงไปในสิ่งที่เป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับกิเลส กิเลสมันต้องตามความพอใจของมัน มันจะปิดหูปิดตาเราให้เราใช้ชีวิตไปตามอำนาจของมัน แล้วเราได้สร้างบุญกุศลมา มันถึงทำให้จิตใจเราโน้มเอียงมาทางธรรม โน้มเอียงมาทางธรรมเพื่อจะมาประพฤติปฏิบัติธรรม

ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติธรรม ประพฤติปฏิบัติธรรมด้วยความเป็นจริง จะทุกขจะยากก็ให้เป็นความจริงระหว่างกิเลสกับธรรม สิ่งที่จิตใจโน้มเอียงไปทางธรรม นี้ธรรม ธรรมจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีสติ ธรรมจะเกิดขึ้น

เพราะมันไม่ใช่อกุศลธรรม อกุศลธรรมหมายถึงวุฒิของโศคาบัน สกิทาคามี อนาคามี พระอรหันต์ อันนั้นเป็นอกุศลธรรม แต่เราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ จิตใจของเรามันเป็นกุศลธรรม กุศลธรรมคือมันแปรสภาพ ฉะนั้น เวลามันโน้มเอียงไปๆ โน้มเอียงไปนะ เราต้องมีสติปัญญา พยายามกระตุ้น พยายามฝึกหัด พยายามสร้างฐานของตัวเอง ทำหลักทำเกณฑ์ของเราขึ้นมา มันก็จะเป็นระหว่างธรรม ธรรมที่เกิดขึ้น ระหว่างกิเลสกับธรรม ระหว่างกิเลสกับธรรมที่มันต่อสู้กัน

เวลาความรู้สึกนึกคิดของกิเลสมันวิ่งออกไปจากใจ มันส่งออกไป มันไปยึดมันยึดหมาย
 ต่างๆ ตามความพอใจของมัน เวลาเราตั้งสติ ตั้งสติของเราขึ้นมา ตั้งสติขึ้นมาเพื่อประพฤติปฏิบัติ
 ขึ้นมา นี่กรรม กรรมกับกิเลสมันแย่งชิงเนื้อที่หัวใจของเรา เพื่อในการต่อสู้กันระหว่างกิเลสกับกรรม
 ต่อสู้กันในใจ มันต่อสู้ ระหว่างกรรมกับกิเลสมันประหัดประหารกันด้วยสติด้วยปัญญา ถ้าใครมี
 สติปัญญารักษาไว้ดี มันจะเกิดคุณธรรมขึ้นมา พิจารณาต่อสู้กัน ต่อสู้กันถึงที่สุด เวลามัน
 มัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลาง ทางสายกลางในการปฏิบัติของเรา ถึงที่สุดแล้วมันขาด

จากที่ว่ากิเลสกับกรรมต่อสู้กันๆ ถึงที่สุดแล้วมันจะเป็นกรรม อรูปกรรม กรรมแท้ๆ
 กรรมแท้ๆ เกิดขึ้นมาจากความหมั่นความเพียร แต่ถ้าเราไม่ถึงอรูปกรรม มันไม่ขาด มันเป็น
 กิเลสกับกรรมต่อสู้แย่งชิงพื้นที่ในหัวใจของเรา ถ้ามันต่อสู้แย่งชิงกันอยู่ เราก็ต้องมีความหมั่น
 เพียร มีความวิริยะ มีความอดสาหะ เพื่อกระทำของเรา ถ้าทำขึ้นมาจนมีอำนาจวาสนา ถึงที่สุดนะ
 ถ้ามีอำนาจวาสนา เราจะได้มรรคได้ผลสมความปรารถนา

ถ้าอำนาจวาสนาของเรา เราทำของเราอย่างนี้ นั่งสมาธิเหมือนกัน ภาวนาเหมือนกัน
 ทำไมเขาผ่านไปได้ ทำไมเราผ่านไปไม่ได้ มันก็เป็นเพราะเราสร้างสมของเรามา ใครจะน้อยเนื้อต่ำใจ
 ไม่ควร เพราะอะไร กรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุ มีที่มา มีเหตุมีผลของมัน ถ้ามันมีเหตุมีผล
 เราก็สร้างสมของเราเพื่อประโยชน์กับเราต่อเนื่องไปๆ ถึงที่สุด ระยะเวลาที่ก้าวเดิน จิตนี้มันก้าวเดิน
 ของมันไป มีความเพียร มีความวิริยะ มีความอดสาหะไป ถ้ามีความเพียร มีความวิริยะ มีความ
 อดสาหะไป ระหว่างกิเลสกับกรรมที่มันต่อสู้กัน ถ้ากิเลสมันเกิดขึ้น เราจะมี ความทุกข์ เราจะมี
 ความน้อยเนื้อต่ำใจ แต่ถ้ากรรมมันเกิดขึ้น เราจะมี ความสดชื่น เราจะมี ภูมิใจว่าเราเป็นศากยบุตร
 พุทธชิโนรส เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เกิดมาเป็นศากยบุตร บุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
 เจ้า แล้วเราทำของเรา ปฏิบัติธรรมของเราจนความจริงของเราเกิดขึ้นจากใจของเรานะ ถ้าเกิดขึ้น
 จากใจของเราเป็นความจริงของเรา อันนั้นจะเป็นกรรมแท้ๆ ของเรา

ถ้ากรรมแท้ๆ เกิดขึ้น ไม่ใช่เป่ากิเลส จะเป่าเอาแต่ความมั่งง่าย มันก็จะไม่ใช่ของเรา แต่ถ้า
 เป็นความจริงนะ มันมีระหว่างกิเลสกับกรรมต่อสู้กัน ต่อสู้กันนะ เพราะกิเลสมันแก่นของกิเลส

ธรรมะที่เราปฏิบัติ ว่าจะสร้างขึ้น ศีล สมาธิ ปัญญา ปฏิบัติไปถึงที่สุดเวลามันสมุจเฉทปหาน มัน
สมคูล สัมปยุต เข้าไป วิปยุต ออกมา ถึงที่สุด จิตนี้รวมลง จิตนี้รวมลง ปล่อยหมด ขาดหมด พอ
ขาดหมดไป สัจโยชน์ขาด สิ่งที่มีมันเป็นความจริง มันเป็นความจริง เป็นขณะจิตที่จิตนี้รู้เห็น จิตรู้
เห็นตามความเป็นจริง เป็นสมบัติของเรา

เราทำเพื่อชีวิตของเรา เราไม่ได้ทำเพื่อใครนะ เราทำเพื่อเรา ทำความจริงของเราให้เป็นสมบัติของเราเอง